

Otázka: Komunikace a její techniky, alternativní a augmentativní komunikace

Předmět: Psychologie, Společenské vědy

Přidal(a): Miloslava Skopalová

Obsah:

- Neverbální komunikace
- Komunikační techniky a dovednosti
- Alternativní a augmentativní komunikace

Neverbální komunikace

- Druh sdělení, při kterém si předáváme informace beze slov
- Podporuje nebo plně nahrazuje řeč
- Sdělujeme jí emoce, zájem, dojmy, postoje
- Celkový dojem (oblékání, líčení, vůně, vzdálenost těla)

KATEGORIE NEVERBÁLNÍHO SDĚLENÍ

1. Symboly

| Strana 1 | Odkaz:

<https://studijni-svet.cz/komunikace-a-jeji-techniky-alternativni-a-augmentativni-komunikace/>

- vizuální znak, znamení nebo značka, která odkazuje na určitý význam
- Srdce = láska, kříž = smrt, bíložlutý kosočtverec = hlavní silnice

2. Ilustrátor

- Doprovodná ilustrativní gesta
- Užívaná pro zdůraznění obsahu řeči, naznačení vztahů, udávání tempa/rytmu
- Podmínkou porozumění je kongruence verbální komunikace a pohybů těla.
- Mluvíme o kruhu, naznačíme ho pohybem dokola

3. Regulátory

- Usměrnující a řídicí signály
- Patří sem podání ruky, kývání hlavou a pohledy
- Kývavý pohyb ukazováčku na ruce umístěné před tělem říká „pojd' sem“

4. Adaptéry

- Pohyby, gesta, ostatní činnosti používané pro zvládnání našich pocitů a k řízení našich reakcí
- Kousání nehtů, hraní s vlasy, poklepávání nohou

Komunikační techniky a dovednosti

MIMIKA

- Vyjadřování výrazem obličeje (stavy obličejových svalů)
- Nejvýznamnější a nejméně ovlivněna vůlí
- Dozvídáme se to, co neprojde ústy
- Vyjadřujeme jí emoce

Dělení obličeje:

- Horní část - od obočí k čelu (úzkost, překvapení, zájem, přísnost, vztek, podráždění)
- Střední část - oči, nos
- Dolní část - ústa, rty

OČNÍ KONTAKT

- Jádro neverbální komunikace
- Střetnutí dvou pohledů
- Nezbytný pro zahájení rozhovoru
- Sledování zornic (nemůžeme je ovlivnit, reagují na emoce)
- Rozšířené - napětí, očekávání, zlost
- Čárky - klid, pohoda
- Házení - nervozita, nejistota, stud

GESTIKULACE, GESTA

- Gesto - pohyb nebo uspořádání částí těla mluvčího, něco naznačuje
- Spolu s mimikou jsou hlavními prostředky neverbální komunikace
- Doprovází řeč
- Ruka v pěst - napětí, neklid
- Roztažené ruce - mám tě rád

PROXEMIKA

- Spočívá ve vyjádření vztahu na základě vzdálenosti mezi osobami
- Závisí na: věku, pohlaví, kultuře, náboženství

Zóny:

1. Intimní zóna : 15-45 cm (rodina, páry)
2. Osobní (rodinná) : 45-120 cm (spolužáci, kamarádi)
3. Společenská : 1,2-3,7 m (společnost- vzdálenost mezi podáním ruky)
4. Veřejná : 3,7 m (kdekoliv - letadlo, tramvaj, autobus,....)

POSTUROLOGIE

- Řeč našeho těla - v jeden moment dáváme najevo, co si myslíme
- Konfigurace - celkové položení všech částí těla při základní poloze
- Kongruentní postoj - vzájemný soulad mezi postojem a emocemi
- Nekongruentní postoj - nesouhlas, opozice členů

HAPTIKA

- Kontakt hmatem
- Význam: přátelský (podání ruky, objetí, polibek), nepřátelský (facky,pohlavky)

KINETIKA

- Řeč pohybů těla a veškerých jeho částí
- Zabývá se rychlostí pohybů, ohraničení pohybů, prostorovostí, souladem

ÚPRAVA ZE VNĚJŠKU

- Jde o způsob a volbu oblečení, účesu, líčení, apod.
- Svědčí o vztahu k sobě samému
- Každá profese má jiné oblečení (uniformu)
- Úprava má odpovídat situaci
- Důležitá je střídmost - není nutné na sebe upozorňovat, pokud to není nutné

Alternativní a augmentativní komunikace

Alternativní komunikace

- komunikační systémy se používají jako náhrada mluvené řeči (nejde komunikovat slovy, nabídneme jiný prostředek)

Augmentativní komunikace

- systémy komunikace, které podporují, nedostatečné komunikační schopnosti

Jak odhadnout způsob komunikace?

- Informovat se o rozsahu komunikačních schopností
- Zjistit rozsah slovní zásoby
  - a) aktivní (slova, která používám)
  - b) pasivní (čemu rozumím)
- Fyzické a psychické dovednosti
- Stav smyslových orgánů
- Kondice pozornosti
- Věk (dítě, teenager, dospělý, senior)
- Předpoklad vývoje řeči
- Zralost kognitivních funkcí
- Motivace
- Sociální prostředí (rodina, přátelé, sociální služba,..)